

DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 14 maj 2009*

I mål C-180/06,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artiklarna 68 EG och 234 EG, framställd av Oberlandesgericht Wien (Österrike) genom beslut av den 29 mars 2006, som inkom till domstolen den 7 april 2006, i målet

Renate Ilsinger

mot

Martin Dreschers, i egenskap av konkursförvaltare för Schlank & Schick GmbH,

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden P. Jann samt domarna M. Ilešič, A. Tizzano, E. Levits och J.-J. Kasel (referent),

* Rättegångsspråk: tyska.

generaladvokat: V. Trstenjak,
justitiesekreterare: handläggaren B. Fülöp,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 3 juli 2008,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Martin Dreschers, i egenskap av konkursförvaltare för Schlank & Schick GmbH, genom A. Matt, Rechtsanwalt,
- Österrikes regering, genom E. Riedl, S. Zeichen och M. Rüffenstein, samtliga i egenskap av ombud,
- Tjeckiens regering, genom T. Boček och M. Smolek, båda i egenskap av ombud,
- Spaniens regering, genom M. Sampol Pucurull och B. Plaza Cruz, båda i egenskap av ombud,
- Italiens regering, genom I.M. Braguglia, i egenskap av ombud, biträdd av W. Ferrante, avvocato dello Stato,

- Sloveniens regering, genom T. Mihelič, i egenskap av ombud,

- Europeiska gemenskapernas kommission, genom A.-M. Rouchaud-Joët, S. Grünheid och W. Bogensberger, samtliga i egenskap av ombud,

och efter att den 11 september 2008 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- ¹ Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 15.1 c i rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 12, 2001, s. 1).

- ² Begäran har framställts i ett mål mellan Renate Ilsinger, en österrikisk medborgare med hemvist i St. Pölten (Österrike), och Martin Dreschers, i egenskap av konkursförvaltare för Schlank & Schick GmbH (nedan kallat Schlank & Schick), ett postorderföretag bildat enligt tysk rätt med säte i Aachen (Tyskland) som har försatts i konkurs, rörande en talan om att nämnda företag ska åläggas att betala ut en vinst till Renate Ilsinger.

Tillämpliga bestämmelser

Förordning nr 44/2001

- 3 Bestämmelserna om domstols behörighet i förordning nr 44/2001 finns i förordningens kapitel II som består av artiklarna 2–31.

- 4 I artikel 2.1 i förordning nr 44/2001, som ingår i avsnitt 1 med rubriken ”Allmänna bestämmelser” i nämnda kapitel II, föreskrivs följande:

”Om inte annat föreskrivs i denna förordning, skall talan mot den som har hemvist i en medlemsstat väckas vid domstol i den medlemsstaten, oberoende av i vilken stat han har medborgarskap.”

- 5 I artikel 3.1, som ingår i samma avsnitt 1 i nämnda förordning, föreskrivs följande:

”Talan mot den som har hemvist i en medlemsstat får väckas vid domstol i en annan medlemsstat endast med stöd av bestämmelserna i avsnitten 2–7 i detta kapitel.”

- 6 I artiklarna 5–22 i förordning nr 44/2001, som bildar avsnitten 2–6 i kapitel II i nämnda förordning, finns bestämmelser om särskild, tvingande och exklusiv behörighet.

- 7 I artikel 5 i avsnitt 2, som har rubriken "Särskilda behörighetsregler", i kapitel II i förordning nr 44/2001, föreskrivs följande:

"Talan mot den som har hemvist i en medlemsstat kan väckas i en annan medlemsstat

1) a) om talan avser avtal, vid domstolen i uppfyllelseorten för den förpliktelse som talan avser;

b) i denna bestämmelse, och såvida inte annat avtalats, avses med uppfyllelseorten för den förpliktelse som talan avser

— vid försäljning av varor, den ort i en medlemsstat dit enligt avtalet varorna har eller skulle ha levererats,

— vid utförande av tjänster, den ort i en medlemsstat där enligt avtalet tjänsterna har eller skulle ha utförts;

c) om punkt b inte gäller, skall punkt a gälla,

..."

8 I skäl 13 i förordning nr 44/2001 föreskrivs följande:

”Vid ... konsumentavtal bör den svagare parten skyddas genom behörighetsbestämmelser som är förmånligare för dennes intressen än de allmänna bestämmelserna.”

9 Av denna anledning bildar artiklarna 15–17 avsnitt 4 i samma kapitel II i förordning nr 44/2001. Avsnittet har rubriken ”Behörighet vid konsumenttvister”.

10 I artikel 15.1 i nämnda förordning föreskrivs följande:

”Om talan avser avtal som har ingåtts av en person, konsumenten, för ändamål som kan anses ligga utanför hans affärsverksamhet eller yrkesverksamhet, gäller i fråga om behörigheten, om inte annat följer av föreskrifterna i artikel 4 och artikel 5.5, bestämmelserna i detta avsnitt

a) om avtalet gäller köp av varor där betalningen skall erläggas i särskilda poster, eller

b) om avtalet gäller lån som skall återbetalas i särskilda poster eller någon annan form av kredit om lånet eller krediten var avsedd att finansiera köp av varor, eller

c) i övriga fall, om avtalet har ingåtts med en person som bedriver kommersiell verksamhet eller yrkesverksamhet i den medlemsstat där konsumenten har hemvist eller, på något sätt, riktar sådan verksamhet till den medlemsstaten eller flera stater, däribland den medlemsstaten, och avtalet faller inom ramen för sådan verksamhet.”

- 11 Enligt artikel 15.3 ska ”bestämmelserna i detta avsnitt ... inte tillämpas på transportavtal utom när det gäller avtal om en kombination av resa och inkvartering för ett pris där allt är inkluderat”.
- 12 Enligt artikel 16.1 i förordning nr 44/2001 får ”konsumenten ... väcka talan mot den andra avtalsparten antingen vid domstolarna i den medlemsstat där denne har hemvist eller vid domstolen i den ort där konsumenten har hemvist”.
- 13 Avvikelser från denna behörighetsbestämmelse tillåts endast när villkoren i artikel 17 i nämnda förordning är uppfyllda.
- 14 Såsom framgår av skälen i förordning nr 44/2001 tillkom förordningen efter konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 299, 1972, s. 32; svensk utgåva, EGT C 15, 1997, s. 30), i dess lydelse enligt konventionen av den 9 oktober 1978 om Konungariket Danmarks, Irlands och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands tillträde (EGT L 304, s. 1, och ändrad text, s. 77; svensk utgåva, EGT C 15, 1997, s. 14), enligt konventionen av den 25 oktober 1982 om Republiken Greklands tillträde (EGT L 388, s. 1; svensk utgåva, EGT C 15, 1997, s. 26), enligt konventionen av den 26 maj 1989 om Konungariket Spaniens och Republiken Portugals tillträde (EGT L 285, s. 1; svensk utgåva, EGT C 15, 1997, s. 43) och enligt konventionen av den 29 november 1996 om Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges tillträde (EGT C 15, 1997, s. 1) (nedan kallad Brysselkonventionen). Från förordningens ikraftträdande den 1 mars 2002 ersätter den Brysselkonventionen i förhållandena mellan medlemsstaterna, med undantag av Konungariket Danmark.

- 15 I skäl 19 i förordning nr 44/2001 har Europeiska unionens råd understrukt att det är nödvändigt att säkerställa kontinuiteten mellan Brysselkonventionen och denna förordning. Kontinuitet måste likaså råda vad gäller EG-domstolens tolkning av bestämmelser i Brysselkonventionen som motsvarar bestämmelser i förordningen.

Brysselkonventionen

- 16 Brysselkonventionens behörighetsbestämmelser finns i avdelning II, som består av artiklarna 2–24.

- 17 I artikel 2 första stycket i Brysselkonventionens andra avdelning, första avsnittet, under rubriken "Allmänna bestämmelser", återfinns konventionens huvudregel. Den lyder som följer:

"Om inte annat föreskrivs i denna konvention, skall talan mot den som har hemvist i en konventionsstat väckas vid domstol i den staten, oberoende av i vilken stat han har medborgarskap."

- 18 I artikel 3 första stycket i samma avsnitt i Brysselkonventionen föreskrivs följande:

"Talan mot den som har hemvist i en konventionsstat får väckas vid domstol i en annan konventionsstat endast med stöd av bestämmelserna i avsnitt 2 till 6 i denna avdelning."

19 I artiklarna 5–18, som utgör avsnitten 2–6 i avdelning II i Brysselkonventionen, finns bestämmelser om särskild, tvingande och exklusiv behörighet.

20 I artikel 5, som hör till avsnitt 2 med rubriken ”Särskilda behörighetsregler” i avdelning II i Brysselkonventionen, föreskrivs följande:

”Talan mot den som har hemvist i en konventionsstat kan väckas i en annan konventionsstat

1) om talan avser avtal, vid domstolen i den ort där den förpliktelse som talan avser har uppfyllts eller skall uppfyllas;...

...”

21 I samma avdelning II i Brysselkonventionen bildar artiklarna 13–15 avsnitt 4, vilket har rubriken ”Behörighet vid konsumenttvister”.

22 I artikel 13 första stycket i Brysselkonventionen föreskrivs följande:

”I tvister som gäller avtal som har ingåtts av en person för ändamål som kan anses ligga utanför hans affärsverksamhet eller yrkesverksamhet, i det följande kallad ’konsu-

menten', gäller i fråga om behörigheten om inte annat följer av föreskrifterna i artikel 4 och artikel 5.5 bestämmelserna i detta avsnitt, om det gäller

- 1) köp av varor där betalningen skall erläggas i särskilda poster, eller

- 2) lån som skall återbetalas i särskilda poster eller någon annan form av kredit om lånet eller krediten var avsedd att finansiera köp av varor, eller

- 3) andra avtal om leverans av varor eller utförande av tjänster, om
 - a) avtalet föregicks av ett särskilt anbud riktat till konsumenten i den konventionsstat där han har hemvist, eller annonsering där, och

 - b) konsumenten vidtog de för avtalets ingående nödvändiga åtgärderna i den staten."

²³ Enligt artikel 13 tredje stycket i Brysselkonventionen ska "detta avsnitt ... inte tillämpas på transportavtal".

- 24 I artikel 14 första stycket i Brysselkonventionen föreskrivs att ”konsumenten får väcka talan mot den andra avtalsparten antingen vid domstolarna i den konventionsstat där denne har hemvist eller vid domstolarna i den konventionsstat där han själv har hemvist”.
- 25 Avvikelser från denna behörighetsbestämmelse tillåts endast när villkoren i artikel 15 i Brysselkonventionen är uppfyllda.

Den nationella lagstiftningen

- 26 I 5j § konsumentskyddslagen (Konsumentenschutzgesetz), i dess lydelse enligt distansavtalslagen (Fernabsatz-Gesetz) (BGBl. I, 185/1999) (nedan kallad KSchG), genom vilken Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG av den 20 maj 1997 om konsumentskydd vid distansavtal (EGT L 144, s. 19) införlivades med österrikisk rätt, och som trädde i kraft den 1 oktober 1999, föreskrivs följande:

”Näringsidkare som sänder meddelanden om vinster eller andra liknande meddelanden till vissa konsument och som, genom det sätt på vilket dessa meddelanden har utformats, ger konsumenten intrycket att han eller hon har vunnit ett bestämt pris, skall utge detta pris till konsumenten. Konsumenten kan också väcka talan vid domstol för att utkräva detta pris.”

- 27 Av de handlingar i målet som den nationella domstolen har tillhandahållit framgår att syftet med nämnda 5j § är att ge konsumenten möjlighet att väcka talan för att på rättslig väg förmå en näringsidkare att uppfylla ett ”löfte om vinst” när konsumenten har kontaktats personligen av näringsidkaren och förletts att tro att han eller hon har

vunnit ett pris, när näringsidkarens verkliga syfte var att förmå konsumenten att beställa varor eller tjänster från denne. I syfte att ge konsumenten ett effektivt skydd mot denna typ av agerande åtnjuter konsumenten sålunda en lagstadgad rätt att vidta rättsliga åtgärder för att få till stånd en uppfyllelse från näringsidkarens sida, som om denna hade utlovat nämnda vinst på ett rättsligt bindande sätt. Av denna anledning anses en rättslig relation föreligga mellan näringsidkaren och den berörda konsumenten.

Twisten vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 28 Av handlingarna i målet vid den nationella domstolen framgår att Renate Ilsinger den 19 augusti 2002 mottog en sluten försändelse från Schlank & Schick. Försändelsen hade adresserats till henne personligen och hade skickats till hennes hemadress. Försändelsen, på vilken "Viktiga handlingar!", "Var vänlig öppna omedelbart" och "Personligt" angavs, innehöll bland annat ett meddelande som var ställt till Renate Ilsinger personligen och som kunde ge henne intrycket att hon hade vunnit en vinst på 20 000 euro.
- 29 I syfte att få ut den utlovade vinsten avskiljde Renate Ilsinger följande dag en kupong med ett identifikationsnummer från ett medskickat kuvert och fäste, i enlighet med anvisningarna, kupongen på "begäran om utbetalning av vinsten". Därefter skickade Renate Ilsinger tillbaka dessa handlingar till Schlank & Schick.
- 30 Renate Ilsinger har uppgett att hon samtidigt gjorde en provbeställning hos Schlank & Schick. Företaget har emellertid bestritt att så är fallet. Företaget har tvärtemot uppgett att det inte har mottagit någon beställning från den Renate Ilsinger. Det är emellertid utrett att utbetalningen av den vinst som Renate Ilsinger föreföll ha vunnit inte villkorades av en sådan beställning.

- 31 När Renate Ilsinger fortfarande inte hade erhållit vinsten den 23 december 2002 väckte hon talan mot Schlank & Schick vid Landesgericht St. Pölten, inom vars domsaga hon har hemvist. Talan grundade sig på 5j § KSchG jämförd med artikel 16.1 i förordning nr 44/2001.
- 32 Schlank & Schick gjorde gällande att nämnda domstol saknade behörighet. Företaget gjorde i huvudsak gällande att bestämmelserna i artiklarna 15 och 16 i förordning nr 44/2001 inte var tillämpliga på den tvist som hade anhängiggjorts vid domstolen då de förutsatte att ett oneröst avtal hade ingåtts, vilket inte var fallet. Det var inte nödvändigt att skicka in en beställning, inte ens en icke bindande provbeställning med rätt att returnera varorna, för att få delta i pristävlingen. Därtill kom att Renate Ilsinger inte hade beställt några varor, vilket innebar att hon inte åtnjöt skydd i egenskap av konsument. Schlank & Schick tillade att österrikiska domstolar inte ens skulle ha varit behöriga om en talan som avser ett avtal enligt artikel 5.1 i förordning nr 44/2001 hade antagits föreligga. Uppfyllelseorten för utbetalningen av den påstådda skulden var nämligen belägen i Tyskland.
- 33 Efter det att insolvensförfarandet hade inletts avseende Schlank & Schicks egendom anförde Martin Dreschers, i egenskap av konkursförvaltare, samma argument och krävde att förfarandet skulle fortsätta.
- 34 Genom beslut av den 15 juni 2004 ogillade Landesgericht St. Pölten Schlank & Schicks invändning om bristande behörighet. I dom som meddelades samma dag ogillades Renate Ilsingers talan. I domskälen angavs att en bindande varubeställning inte utgjorde ett villkor för tilldelning eller utbetalning av den vinst som hade utlovats av Schlank & Schick. Det saknade därmed betydelse huruvida Renate Ilsingers hade gjort en provbeställning eller ej.

- 35 Båda parterna överklagade dessa avgöranden till Oberlandesgericht Wien.
- 36 Efter att ha konstaterat att villkoret i artikel 68.1 EG är uppfyllt i förevarande fall bedömde Oberlandesgericht Wien att det var nödvändigt att tolka artikel 15.1 c i förordning nr 44/2001 för att döma i målet.
- 37 Den nationella domstolen måste nämligen fastställa huruvida en talan som den förevarande omfattas av den sistnämnda bestämmelsen när det bedrägliga löftet om vinst syftar till att locka den berörda personen till att ingå ett avtal om köp av varor, och därmed till att förbereda ett konsumentavtal, trots att ett ömsesidigt avtal ännu inte föreligger parterna emellan.
- 38 Enligt den nationella domstolen innehåller artikel 15 i förordning nr 44/2001 inte någon uttrycklig hänvisning till ett avtal av detta slag. Det är därför möjligt att behörighet på grundval av avtal som har ingåtts med en konsument i den mening som avses i nämnda artikel kan föreligga, trots att konsumenten endast har gjort en provbeställning, utan att ha tvingats härtill av företaget, eller inte har beställt något över huvud taget, såsom Schlank & Schick har gjort gällande.
- 39 Under dessa omständigheter beslutade Oberlandesgericht Wien att vilandeförklara målet och hänskjuta följande tolkningsfrågor till domstolen:
- ”1) Utgör den i 5j § ... KSchG ... föreskrivna rätten för en konsument att väcka talan om att näringsidkaren ska förpliktas att till konsumenten utge den vinst som

konsumenten förefaller ha vunnit, i fall då näringsidkaren sänder (eller har sänt) ett meddelande om vinst eller annat liknande meddelande till en viss konsument och härvid, genom det sätt på vilket meddelandet har utformats, ger (eller har gett) konsumenten intrycket att han eller hon har vunnit ett pris, utan att tilldelningen av vinsten är beroende av en varubeställning eller av en provbeställning och någon sådan beställning inte heller har gjorts, men mottagaren av meddelandet likväl har begärt att vinsten ska utbetalas, med hänsyn till ... förordning ... nr 44/2001 ... en rättighet enligt ett avtal, eller en därmed likställd rättighet, i den mening som avses i artikel 15.1 c i nämnda förordning?

2) För det fall fråga 1 ska besvaras nekande:

Är det fråga om en sådan rättighet som avses i artikel 15.1 c i förordning nr 44/2001 när utbetalningen av vinsten inte har gjorts beroende av en varubeställning, men varor likväl har beställts av den konsument till vilken meddelandet skickades?”

Prövning av tolkningsfrågorna

40 Den nationella domstolen har ställt sina två frågor, som ska prövas i ett sammanhang, för att få klarhet i huruvida behörighetsbestämmelserna i förordning nr 44/2001 ska tolkas så, att en talan genom vilken en konsument försöker få ett postorderföretag att betala ut en vinst som konsumenten förefaller ha vunnit, utan att utdelningen av densamma är beroende av att konsumenten beställer varor som saluförs av nämnda företag, avser avtal i den mening som avses i artikel 15.1 c i nämnda förordning, eventuellt under förutsättning att konsumenten har gjort en sådan beställning.

41 För att besvara dessa frågor ska det noteras att, eftersom förordning nr 44/2001 ersätter Brysselkonventionen i förhållandena mellan medlemsstaterna, med undantag av Konungariket Danmark, gäller domstolens tolkning av denna konvention även för nämnda förordning när bestämmelserna häri och bestämmelserna i Brysselkonventionen kan anses överensstämma med varandra. Det ska tilläggas att i det system som har inrättats genom förordning nr 44/2001 har förordningens artikel 15.1 c, såsom framgår av skäl 13 häri, samma placering och fyller samma funktion att skydda den svagare parten som artikel 13 första stycket punkt 3 i Brysselkonventionen.

42 Domstolen har redan fastställt att artikel 13 första stycket punkt 3 är tillämplig på en talan som väcks av en konsument om att en näringsidkare ska förpliktas att till konsumenten utge den vinst som denne anser sig ha fått löfte om, när näringsidkaren har skickat en försändelse till konsumentens bostad i syfte att denne ska beställa varor på de av näringsidkaren uppställda villkoren och konsumenten har gjort en sådan beställning i den konventionsstat där han har sin hemvist (dom av den 11 juli 2002 i mål C-96/00, Gabriel, REG 2002, s. I-6367, punkterna 53, 55, 59 och 60).

43 I punkterna 48–52 i domen i det ovannämnda målet Gabriel fastställde domstolen nämligen, å ena sidan, att villkoret för att tillämpa artikel 13 första stycket punkt 3 i Brysselkonventionen, avseende förekomsten av ett "avtal som [en konsument] har ingått ..." med en näringsidkare, i den mening som avses i samma bestämmelse, var uppfyllt i det aktuella fallet. Domstolen grundade sig på den omständigheten att parternas viljeförklaringar tog sig uttryck i postorderföretagets erbjudande av varor och konsumentens antagande av detta erbjudande genom en efterföljande beställning av varor. Därigenom ingicks ett avtal mellan dessa parter, vilket utmärktes av ömsesidiga

och av varandra beroende skyldigheter parterna emellan och vars föremål utgjordes av ett av de föremål som anges i nämnda bestämmelse, nämligen leverans av varor.

44 I punkterna 38 och 54–58 i samma dom fastställde domstolen, å andra sidan, att löftet om vinst var knutet till en beställning av varor, och därmed till ingåendet av ett oneröst avtal, varmed en talan om att ett postorderföretag ska förpliktas att utbetala en förespeglad vinst till en konsument bör kunna väckas vid den domstol som har behörighet att pröva det av konsumenten ingångna avtalet, för att i möjligaste mån undvika en ökning av antalet behöriga domstolar avseende samma avtal.

45 Domstolen fastställde, i punkterna 37, 38 och 44 i dom av den 20 januari 2005 i mål C-27/02, Engler (REG 2005, s. I-481), däremot att samma artikel 13 första stycket punkt 3 i Brysselkonventionen inte var tillämplig i ett fall i vilket konsumenten krävde att en förespeglad vinst skulle betalas ut, där utbetalningen av den förespeglade vinsten inte var beroende av att konsumenten beställde varor från postorderföretaget och konsumenten faktiskt inte hade beställt några varor.

46 Domstolen grundade denna slutsats på att försändelsen med det bedrägliga löftet om utdelning av en vinst i denna situation inte följdes av ingåendet av ett avtal mellan konsumenten och postorderföretaget. Den förstnämnda parten beställde nämligen aldrig några varor från den sistnämnda parten. Såsom följer av lydelsen är tillämpningen av artikel 13 första stycket punkt 3 i Brysselkonventionen underkastad vissa villkor, däribland villkoret att konsumenten ska ingå ett sådant avtal (domen i det ovannämnda målet Engler, punkterna 36–38 och 40).

- 47 Enligt domstolen stöds en sådan lösning av den placering som reglerna om särskild behörighet i artiklarna 13–15 på området för konsumenttvister har getts i det system som inrättats genom Brysselkonventionen. Nämda artiklar ska tolkas restriktivt. Tolkningen kan inte gå utöver de fall som uttryckligen avses i konventionen. Med hänsyn till målsättningen med dessa bestämmelser, nämligen att säkerställa ett adekvat skydd för konsumenten såsom varande den svagare parten, är någon annan lösning inte möjlig (domen i det ovannämnda målet Engler, punkterna 39 och 41–43).
- 48 Domstolen konstaterar emellertid att lydelsen av artikel 15.1 i förordning nr 44/2001, vilken den nationella domstolen genom förevarande begäran om förhandsavgörande har bitt EG-domstolen att tolka, inte i alla avseenden är identisk med lydelsen av artikel 13 första stycket i Brysselkonventionen.
- 49 Av särskild vikt är att tillämpningsområdet för nämnda artikel 13 första stycket punkt 3 har begränsats till avtal "om leverans av varor eller utförande av tjänster", medan artikel 15.1 c i förordning nr 44/2001 är avfattad i allmänare och mer långtgående ordalag.
- 50 Med undantag för vissa transportavtal som inte omfattas av tillämpningsområdet för behörighetsreglerna avseende konsumenttvister enligt artikel 15.3 i nämnda förordning, avser artikel 15.1 c i samma förordning sålunda samtliga avtal, oberoende av deras föremål, som en konsument har ingått med en näringsidkare och som ligger inom den sistnämndas affärs- eller yrkesverksamhet. De särskilda tillämpningsvillkor som nämnda avtal ska uppfylla, vilka utförligt angavs i artikel 13 första stycket punkt 3 a och b i Brysselkonventionen, är dessutom numera mer allmänt formulerade i artikel 15.1 c i förordning nr 44/2001, så att konsumenterna garanteras ett bättre skydd vad avser nya kommunikationsmedel och utvecklingen av elektronisk handel.

51 Av detta följer att domstolen visserligen har fastställt att artikel 13 första stycket i Brysselkonventionen endast är tillämplig på avtal som har gett upphov till ömsesidiga och av varandra beroende skyldigheter parterna emellan, varvid den uttryckligen grundade sig på lydelsen av denna bestämmelse, vilken avser "leverans av varor eller utförande av tjänster" (se domarna i de ovannämnda målen Gabriel, punkterna 48–50, och Engler, punkterna 34 och 36). Tillämpningsområdet för artikel 15.1 c i förordning nr 44/2001 förefaller emellertid inte längre vara begränsat till fall i vilka parterna har gjort ömsesidiga åtaganden.

52 Domstolen konstaterar likväl att nämnda artikel 15 endast är tillämplig om den aktuella talan avser ett avtal som har ingåtts mellan en konsument och en näringsidkare.

53 Enligt lydelsen av och inledningen till artikel 15.1 och 15.1 c i förordning nr 44/2001 följer nämligen att konsumenten enligt denna bestämmelse ska ha "ingått" ett "avtal" med en person som bedriver affärs- eller yrkesverksamhet. Detta konstaterande stöds för övrigt av rubriken till avsnitt 4 i kapitel II i denna förordning, till vilket artikel 15 hör, som avser "Behörighet vid konsumenttvister". Vad avser kravet på ingående av ett avtal ska det tillika betonas att lydelsen av nämnda artikel 15 i huvudsak är identisk med lydelsen av artikel 13 i Brysselkonventionen.

54 Vad gäller nämnda villkor är det förvisso tänkbart, inom ramen för artikel 15.1 c i förordning nr 44/2001, att en av parterna nöjer sig med att anta ett erbjudande utan att själv göra några rättsliga åtaganden i förhållande till den andra avtalsparten (se punkt 51 i förevarande dom). För att ett avtal i den mening som avses i denna bestämmelse ska

föreligga är det dock nödvändigt att den sistnämnda parten gör ett sådant rättsligt åtagande, genom att lämna ett bindande anbud som med avseende på föremål och omfattning är tillräckligt tydligt och precist, så att det föreligger en sådan avtalsbindning som avses i samma bestämmelse.

- 55 När ett sådant löfte om vinst som är aktuellt i målet vid den nationella domstolen har avgetts, kan det sistnämnda kravet emellertid endast anses vara uppfyllt om postorderföretaget ha gjort ett rättslig åtagande. Med andra ord ska nämnda part tydligt ha gett uttryck för en vilja att vara bunden av ett sådant åtagande genom att förklara sig vara ovillkorligt beredd att betala ut den aktuella vinsten till de konsumenter som begär utbetalning, för det fall den andra parten skulle anta den förstnämndas erbjudande. Det ankommer på den nationella domstolen att bedöma om detta krav är uppfyllt i det mål som ha anhängiggjorts vid den.
- 56 Om så inte är fallet i förevarande fall kan en sådan affärsmetod som den som har gett upphov till nämnda tvist inte i sig anses vara av avtalsrättslig natur eller avse avtal i den mening som avses i artikel 15 i förordning nr 44/2001.
- 57 I det sistnämnda fallet skulle en sådan situation på sin höjd kunna anses föregå ett avtal eller vara av kvasikontraktuell natur, och det är möjligt att den i så fall skulle omfattas av artikel 5 punkt 1 i samma förordning. Denna bestämmelse ska med hänsyn till såväl dess lydelse som dess placering i det system som inrättats genom förordningen tillerkännas ett större tillämpningsområde än vad som är fallet för artikel 15 i förordningen (se analogt, vad avser Brysselkonventionen, domen i det ovannämnda målet Engler, punkterna 44 och 49).
- 58 Med beaktande av dessa omständigheter och av avsaknaden av större redaktionella skillnader mellan artikel 15 i förordning nr 44/2001 och artikel 13 i Brysselkonventionen vad avser kravet på att parterna ska ha ingått avtal med varandra, konstaterar

domstolen att den rättspraxis som följer av domarna i de ovannämnda målen Gabriel och Engler, vilka avser den sistnämnda bestämmelsen, vid bedömningen av ett fall som det här aktuella ska utsträckas till att omfatta nämnda artikel 15. När Brysselkonventionen och en bestämmelse i förordning nr 44/2001 liknar varandra i redaktionellt hänseende bör nämligen kontinuiteten mellan konventionen och förordningen, i enlighet med skäl 19 i förordningen, säkerställas. Genom sådan kontinuitet kan dessutom iakttagandet av rättssäkerhetsprincipen, som utgör en av grundvalarna för såväl Brysselkonventionen som förordningen, säkerställas.

59 Domstolen konstaterar följaktligen att artikel 15.1 c i förordning nr 44/2001 i sin nuvarande lydelse inte är tillämplig på en talan som den som är aktuell i målet vid den nationella domstolen, eftersom näringsidkaren inte i avtal har åtagit sig att betala ut den utlovade vinsten till den konsument som begär utbetalning. Under dessa omständigheter är nämnda bestämmelse endast tillämplig på en sådan talan om konsumenten efter att ha mottagit det bedrägliga löftet har ingått ett avtal med postorderföretaget, vilket tagit sig uttryck i att den förstnämnda parten har beställt varor av den sistnämnda parten.

60 Tolkningsfrågorna ska följaktligen besvaras så, att i en situation som den i målet vid den nationella domstolen, i vilken en konsument har väckt talan, med tillämpning av lagstiftningen i den medlemsstat i vilken vederbörande har hemvist och vid domstolen inom vars domsaga hemvisten är belägen, om att ett postorderföretag med hemvist i en annan medlemsstat ska förpliktas att betala ut en förespeld vinst, och

- när detta företag, i syfte att förmå konsumenten att ingå avtal, har skickat vederbörande en personligt ställd försändelse, vilken gav mottagaren intrycket att en vinst skulle utbetalas så snart som han eller hon anhöll om utbetalning av densamma genom att skicka tillbaka en ”begäran om utbetalning av vinsten” som hade bifogats nämnda försändelse,

- men utan att vinstutbetalningen var beroende av att konsumenten beställde varor från postorderföretaget eller av att en provbeställning gjordes,

ska behörighetsbestämmelserna i förordning nr 44/2001 tolkas på följande sätt:

- En sådan talan som väckts av konsumenten omfattas av artikel 15.1 c i nämnda förordning, under förutsättning att näringsidkaren rättsligt har förbundit sig att utbetala nämnda vinst till konsumenten.
- När detta villkor inte är uppfyllt omfattas nämnda talan endast av nämnda bestämmelse i förordning nr 44/2001 om konsumenten faktisk har beställt varor från näringsidkaren.

Rättegångskostnader

⁶¹ Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (första avdelningen) följande:

I en situation som den i målet vid den nationella domstolen, i vilken en konsument har väckt talan, med tillämpning av lagstiftningen i den medlemsstat i vilken vederbörande har hemvist och vid domstolen inom vars domsaga hemvisten är belägen, om att ett postorderföretag med hemvist i en annan medlemsstat ska förpliktas att betala ut en förespeglad vinst, och

- **när detta företag, i syfte att förmå konsumenten att ingå avtal, har skickat vederbörande en personligt ställd försändelse, vilken gav mottagaren intrycket att en vinst skulle utbetalas så snart som han eller hon anhöll om utbetalning av densamma genom att skicka tillbaka en ”begäran om utbetalning av vinsten” som hade bifogats nämnda försändelse,**
- **men utan att vinstutbetalningen var beroende av att konsumenten beställde varor från postorderföretaget eller av att en provbeställning gjordes,**

ska behörighetsbestämmelserna i rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område tolkas på följande sätt:

- **En sådan talan som väckts av konsumenten omfattas av artikel 15.1 c i nämnda förordning, under förutsättning att näringsidkaren rättsligt har förbundit sig att utbetala nämnda vinst till konsumenten.**

- **När detta villkor inte är uppfyllt omfattas nämnda talan endast av nämnda bestämmelse i förordning nr 44/2001 om konsumenten faktisk har beställt varor från näringsidkaren.**

Underskrifter